

AFM Consumentenmonitor

Representatief Nederland – voorjaar 2023

dr. Lisanne Sanders
Isabel van den Heuvel, Msc.
Mara Verheijen, Msc.
dr. Millie Elsen

— • •

14 juni 2023

Inleiding

Achtergrond

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedrags-toezichthouder draagt de AFM bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland. De Consumentenmonitor geeft inzicht in ontwikkelingen in het gedrag van consumenten over de tijd. De monitor is in 2004 gestart en wordt sindsdien elk half jaar uitgevoerd.

De primaire doelstellingen van de Consumentenmonitor zijn:

- het beschrijven van het gedrag en de attitudes van financiële consumenten;
- het beschrijven van markt- en productaspecten in de financiële markt.

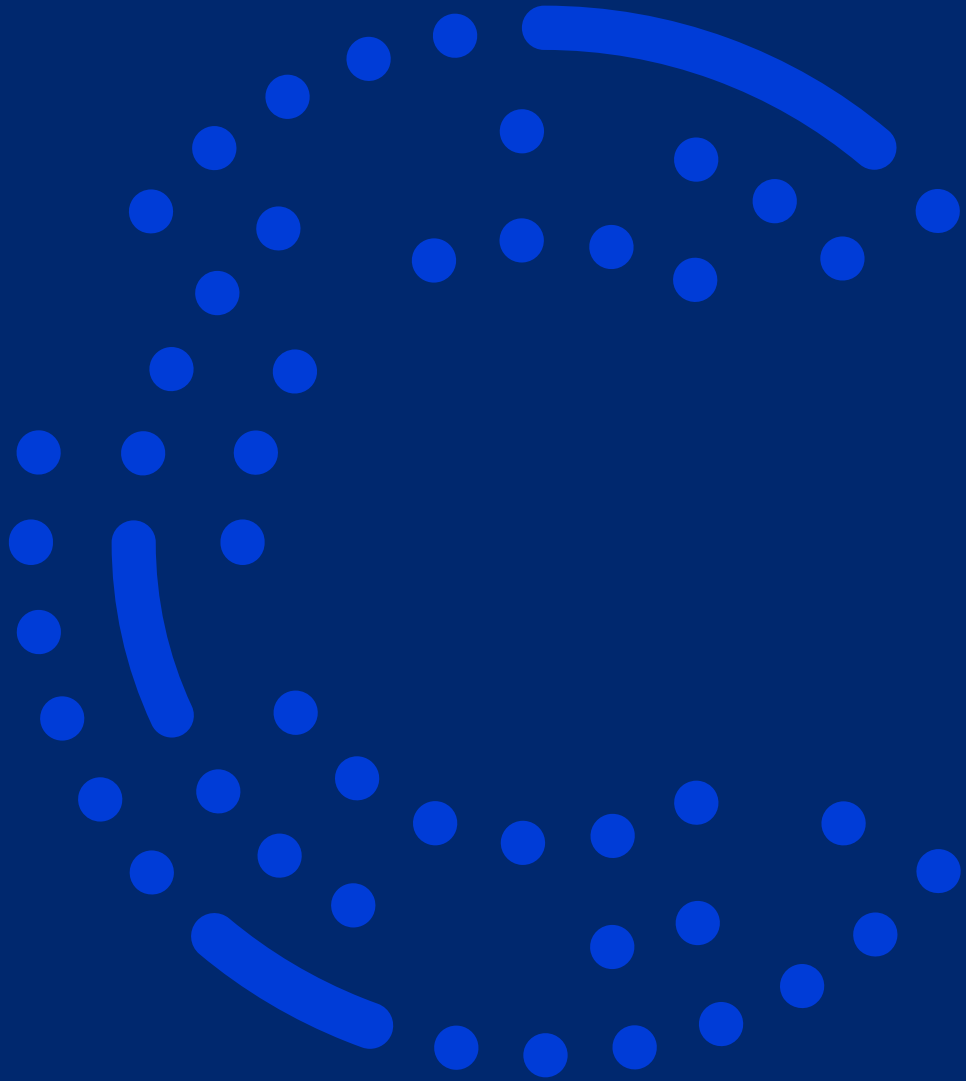
Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van de Consumentenmonitor uitgevoerd in april 2023 (Q2 2023). Het veldwerk is uitgevoerd in het LISS panel tussen 3 en 25 april 2023. De vragenlijst is ingevuld door een steekproef die representatief is voor de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder. De vragenlijst behandelde verschillende financiële onderwerpen. Alle in tekst genoemde verschillen tussen groepen consumenten (zoals leeftijdsgroepen) in dit rapport zijn statistisch significant (tenzij anders vermeld).

Belangrijk: In 2022 is de Consumentenmonitor voor het eerst uitgevoerd in het *probability-based* LISS panel van Centerdata. Sinds 2022 is een aantal vragen en vraagformuleringen aangepast (vereenvoudigd). Hierdoor zijn de resultaten van de meting in 2023 niet (altijd) goed vergelijkbaar met de resultaten van eerdere metingen. Verschillen met eerdere metingen die zijn weergegeven in figuren in dit rapport moeten dus met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Inhoud

- 4 Financieel welzijn
- 9 Onderzoeksmethode en steekproefbeschrijving

Financieel welzijn

Ruim 4 op de 10 Nederlanders hebben door de gestegen (energie)prijzen in de afgelopen 12 maanden minder kunnen sparen of beleggen dan ze van plan waren

Door de stijgende (energie)prijzen in de afgelopen 12 maanden ...

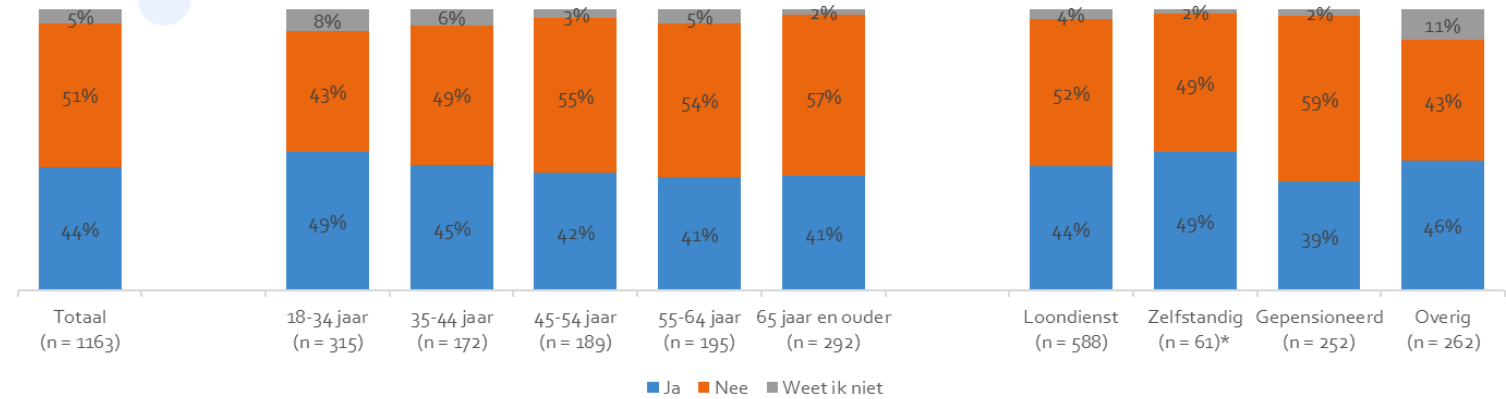
Vraag: De afgelopen tijd zijn de (energie)prijzen gestegen. Hebt u door de gestegen prijzen een of meerdere van de volgende dingen gedaan in de afgelopen 12 maanden? Door de stijgende (energie)prijzen in de afgelopen 12 maanden...

- Ruim 4 op de 10 Nederlanders geven aan door de stijgende (energie)prijzen **minder te hebben kunnen sparen of beleggen** dan ze van plan waren (44%).
- Bijna 1 op de 5 Nederlanders geeft aan door de gestegen prijzen **geld van de spaar- of beleggingsrekening te hebben moeten halen** om de maandlasten te kunnen betalen (19%).
- 6 op de 100 Nederlanders zegt te zijn **overgestapt naar een goedkopere verzekering met een minder uitgebreide dekking** (6%).

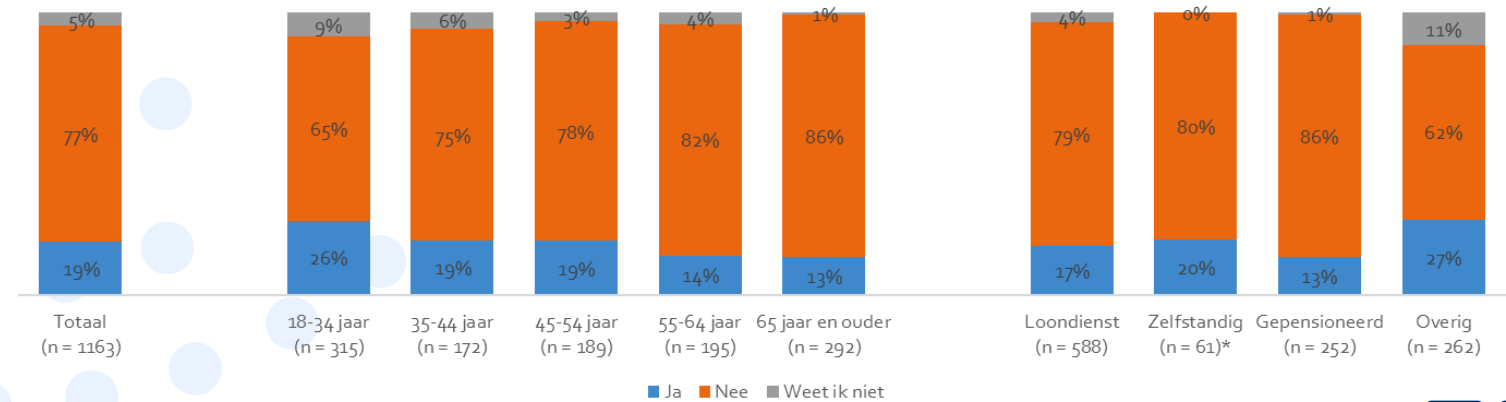
1 op de 5 Nederlanders moest door de gestegen prijzen geld van de spaar- of beleggingsrekening halen om de maandlasten te betalen

- Ruim 4 op de 10 Nederlanders geven aan door de stijgende (energie)prijzen **minder te hebben kunnen sparen of beleggen** dan ze van plan waren (44%). Dit percentage verschilt *niet* significant tussen leeftijdsgroepen of tussen mensen in loondienst, zelfstandigen en gepensioneerden (figuur boven). 65-plussers geven *wel* iets vaker aan dan 18-34 jarigen dat zij *niet* minder hebben kunnen sparen of beleggen dan zij van plan waren (57% vs. 43%).
- Ongeveer 20% van de Nederlanders geeft aan door de gestegen prijzen **geld van de spaar- of beleggingsrekening te hebben moeten halen** om de maandlasten te kunnen betalen. 18-34 jarigen zeggen dit vaker (26%) dan oudere respondenten (55-64: 14%, 65+: 13%). Gepensioneerden geven relatief vaak aan dat zij geen geld van hun spaar- of beleggingsrekening hoefden te halen voor het betalen van hun maandlasten (86%, tegenover 62% van de groep "overig", die voornamelijk uit studenten bestaat).

Door de stijgende (energie)prijzen in de afgelopen 12 maanden heb ik minder geld kunnen sparen of beleggen dan ik van plan was.

Door de stijgende (energie)prijzen in de afgelopen 12 maanden heb ik geld van mijn spaar- of beleggingsrekening moeten halen

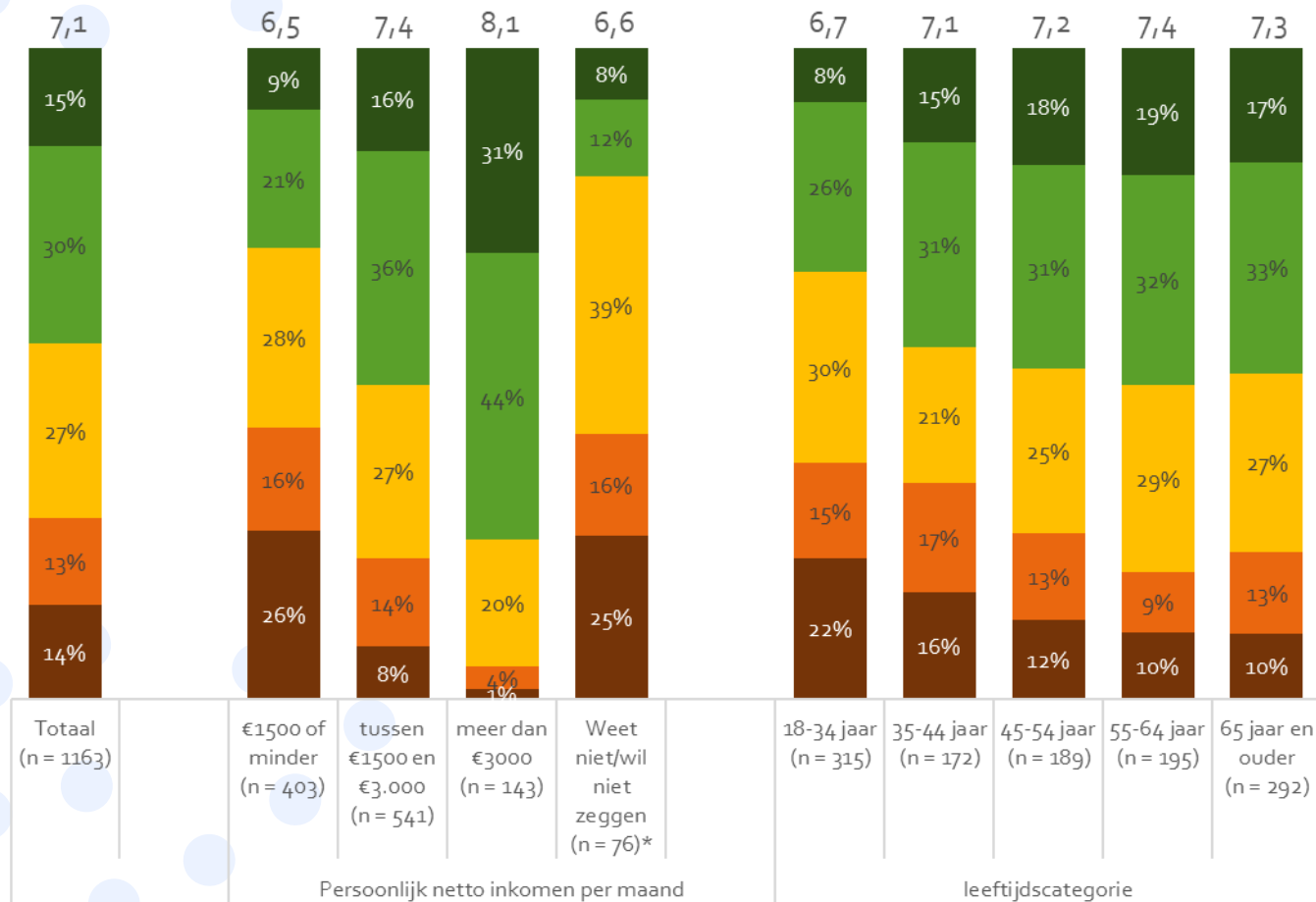
Basis = alle respondenten, n = 1163

* Let op: het aantal waarnemingen is laag (n < 100).

Vraag: De afgelopen tijd zijn de (energie)prijzen gestegen. Hebt u door de gestegen prijzen een of meerdere van de volgende dingen gedaan in de afgelopen 12 maanden?

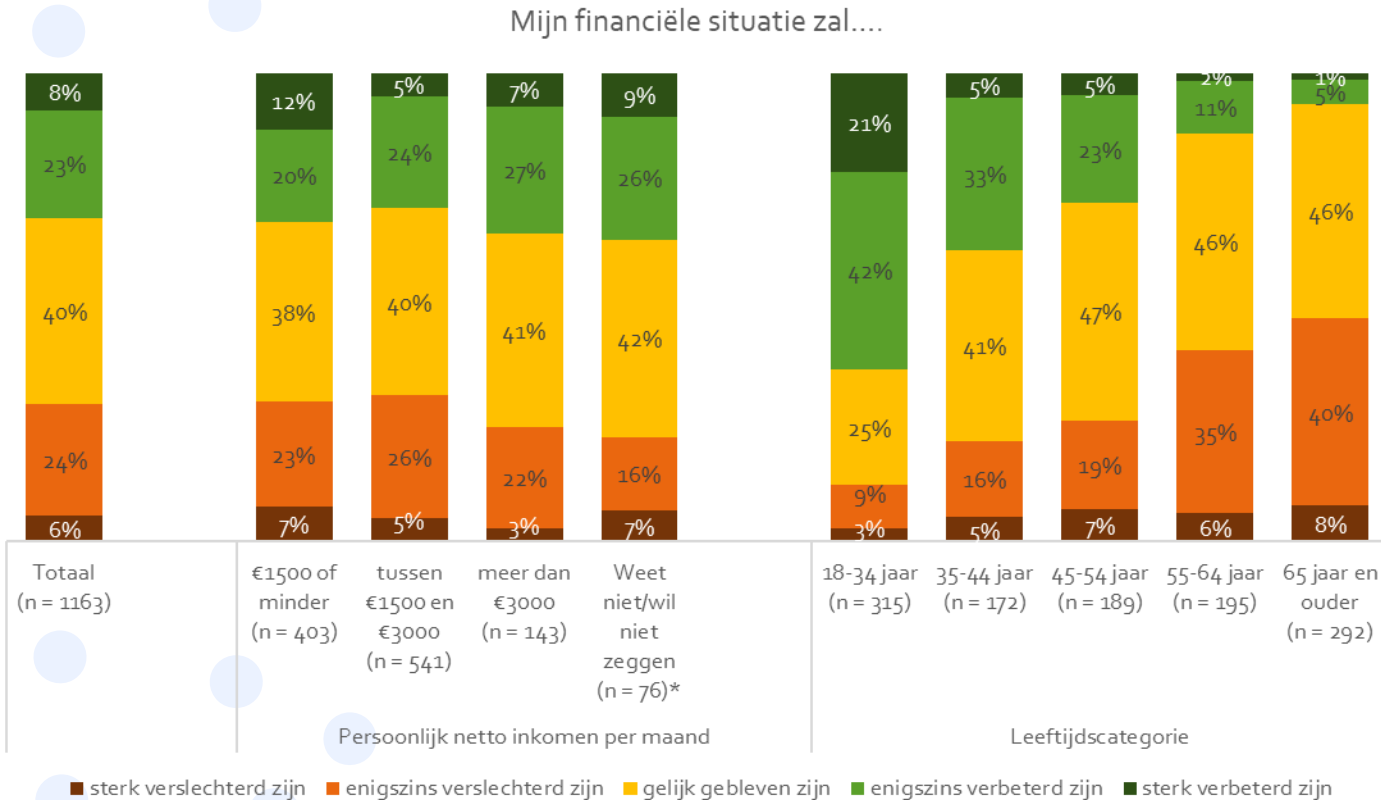
Gemiddeld geven Nederlanders hun financieel welzijn rapportcijfer 7

rapportcijfer voor financieel welzijn

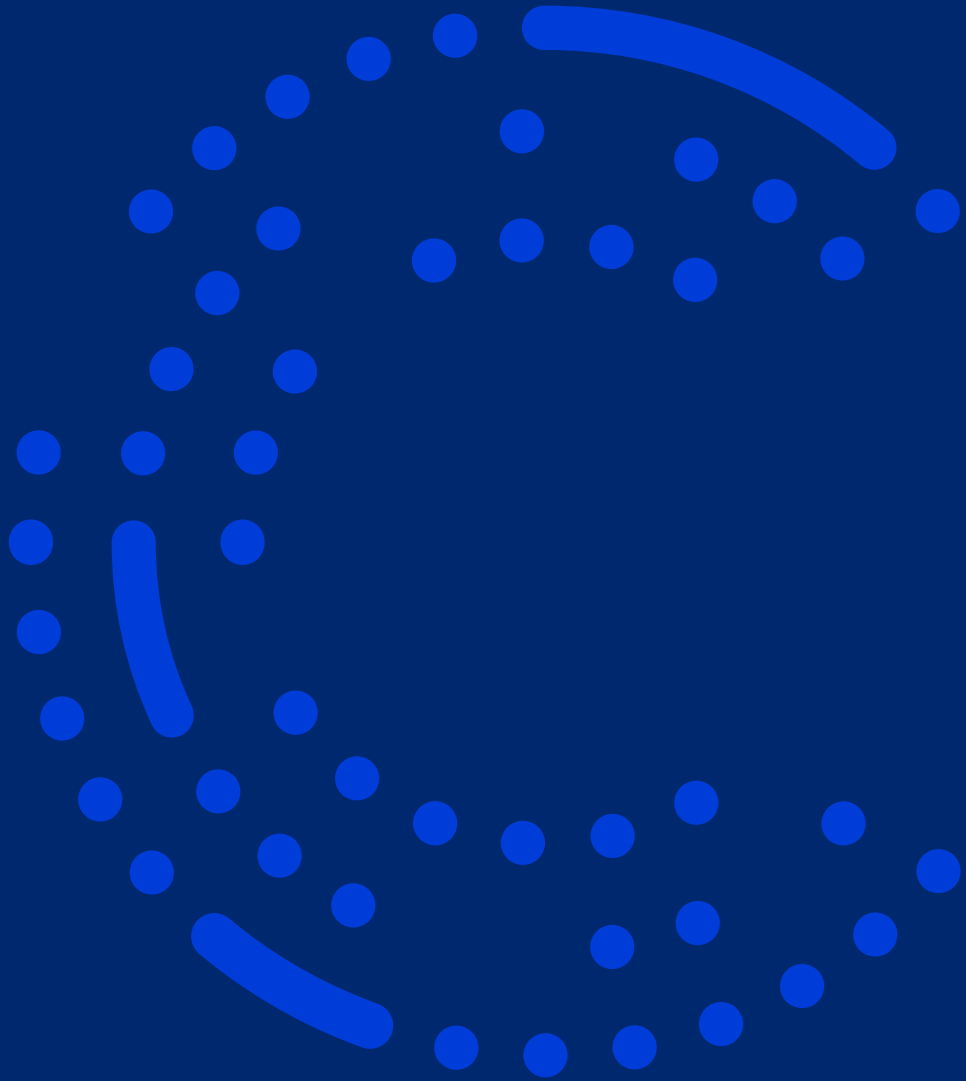
- **Gemiddeld** beoordelen Nederlanders hun financieel welzijn met een 7,1. Meer dan 8 op de 10 Nederlanders (86%) beoordelen hun financieel welzijn met een voldoende (6 of hoger).
- Respondenten met een **hoger netto inkomen** per maand kennen een gemiddeld hoger rapportcijfer toe aan hun financieel welzijn dan respondenten met een lager inkomen. Respondenten in de **jongste leeftijdsgroep** (18-34 jaar) geven hun financieel welzijn een lager cijfer dan respondenten van 45 jaar en ouder.

Ongeveer 1 op de 3 Nederlanders denkt dat zijn/haar financiële situatie over 5 jaar (sterk) verbeterd zal zijn

- Bijna 1 op de 3 Nederlanders denkt dat zijn/haar financiële situatie over 5 jaar (**enigszins/sterk**) **verbeterd** zal zijn (31%). Dit zijn met name Nederlanders tussen de 18 en 34 jaar (63%). 6 op de 100 Nederlanders van 65 jaar of ouder denken dat hun financiële situatie over 5 jaar (enigszins/sterk) verbeterd zal zijn (6%).
- Respondenten met een **maandelijks netto inkomen van € 1.500** of minder denken vaker dat hun financiële situatie over 5 jaar *sterk* verbeterd zal zijn dan respondenten met een inkomen tussen € 1.500 en € 3.000 (de andere verschillen tussen inkomensgroepen zijn niet significant).

Onderzoeksmethode en steekproefbeschrijving

Onderzoeksmethode

- De vragenlijst is afgenomen in het online **LISS panel*** tussen 3 en 31 oktober 2022.
- De steekproef was een **gestratificeerde willekeurige steekproef**¹ van 1773 panelleden.
- **1163 panelleden** vulden de vragenlijst compleet in (**responspercentage = 66%**). Hun antwoorden zijn geanalyseerd.

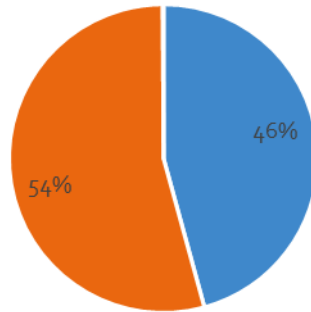
* Het LISS panel

- Het LISS panel is een **representatief online panel** van ongeveer 4.500 huishoudens en 7.000 individuen (≥ 16 jaar).
- Het panel is gebaseerd op een aselechte steekproef uit het Nederlandse bevolkingsregister (i.s.m. CBS) en is dus een **probability-based panel**. Panelleden kunnen zich niet zelf aanmelden (geen zelfselectie).
- Werving is '**traditioneel**': huishoudens worden tot wel 10 keer telefonisch en/of persoonlijk benaderd voor een interview.
- Huishoudens **zonder internettoegang** ontvangen infrastructuur via Centerdata (internetverbinding/computer).
- Panelleden vullen maandelijks vragenlijsten in (ca. 30 min.)
- Zij ontvangen een **relatief hoge vergoeding** van €15 per uur.

¹ Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met het feit dat de responskans lager is onder jongeren dan onder ouderen. Er zijn willekeurige steekproeven getrokken binnen 6 leeftijdsgroepen (strata), waarbij de responskans per groep is ingeschat op basis van historische data.

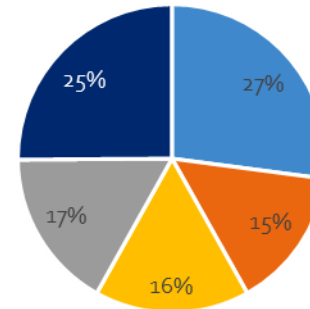
Steekproefbeschrijving

Geslacht

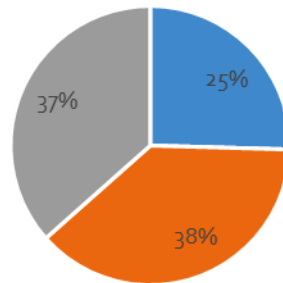
■ man ■ vrouw ■ anders

Leeftijd

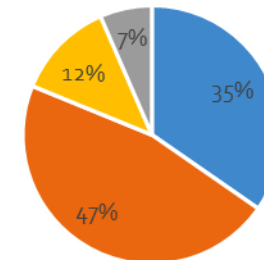
■ 18-34 jaar ■ 35-44 jaar ■ 45-54 jaar ■ 55-64 jaar ■ 65 jaar of ouder

Opleidingsniveau (hoogst voltooid)

■ basisonderwijs/vmbo ■ havo/vwo/mbo ■ hbo/wo

Persoonlijk netto inkomen per maand

■ €1.500 of minder ■ Tussen €1.500 en €3.000
■ Meer dan €3.000 ■ Weet niet/wil niet zeggen

CENTERDATA

research institute